



Inspectie van het Onderwijs  
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en  
Wetenschap*

# FESTIVAL LEREN VAN TOETSEN

7 juni 2024

Martine Pol

[m.pol@owinsp.nl](mailto:m.pol@owinsp.nl)

Maarten Manse

[m.r.manse@owinsp.nl](mailto:m.r.manse@owinsp.nl)



# Onderzoek examencommissies

## Onderzoeksvraag en accenten:

Hoe en in welke mate borgen examencommissies (ec's) de kwaliteit van de toetsing?

Accenten: ontwikkeling sinds 2015, generatieve AI, onderwijsinnovaties

## Planning:

voor zomer 2024 inventarisatie respondenten (355 opleidingen: 65 nbi, 140 hbo, 150 wo),

september 2024 vragenlijst, november 2024 rondetafel,

zomer 2025 publicatie (landelijk beeld)

**Aanpak:** oriënterende gesprekken, deskresearch, vragenlijst, rondetafels / klankbordgroep/  
expertgesprekken, analyse jaarverslagen

## Vragen / opmerkingen over het onderzoek?



# Onze vragen

- › Wat zijn voor examencommissies belangrijke ontwikkelingen sinds 2015?
- › Waar zijn jullie benieuwd naar en mogen we in dit onderzoek niet missen?
- › Verder vandaag inzoomen op:
  - › (a) de kerntaken,
  - › (b) onderwijsinnovaties,
  - › (c) taakverdeling examencommissie / management
  - › (d) belemmerende en bevorderende factoren voor examencommissies



# De tien kerntaken uit 2015

**Zijn kerntaken anno 2015 kerntaken anno 2024?**

**Wat gaat goed, wat is lastig? Waarom?**

1 De examencommissie onderzoekt periodiek of het totale pakket van tentamens gezamenlijk de vereiste eindkwalificaties toetst (of laat dit onderzoeken).

2 De examencommissie onderzoekt periodiek de kwaliteit eindwerken (of laat dit onderzoeken).

3 De examencommissie onderzoekt periodiek de kwaliteit van de tentamens (andere dan eindwerken) (of laat dit onderzoeken).



# De tien kerntaken uit 2015

4/5/6 De examinatoren ontvangen richtlijnen voor (a) de constructie van tentamens, (b) de afname en (c) de beoordeling & vaststellen uitslag.

7. De examencommissie ziet erop toe dat richtlijnen worden nageleefd.

8. De examencommissie wijst examinatoren aan voor de tentaminering van een specifiek onderdeel van de opleiding.

9. Er is een procedure vastgelegd die examinatoren dienen te hanteren bij het vermoeden van fraude.

10. De examencommissie is in het afgelopen jaar nagegaan (of heeft laten nagaan) of examinatoren handelen conform de richtlijnen en regelingen over fraude.



# Mentimeter

- > <https://www.menti.com/al1a93catxa1>





# Ter afronding

Verwachtingen, wensen of aandachtspunten voor het onderzoek

Suggesties voor rondetafels?

Nabranders [m.pol@owinsp.nl](mailto:m.pol@owinsp.nl)

Dank voor de inbreng

# Denk mee met de Inspectie over examencommissies





# Do's voor examencommissie bij onderwijsinnovaties

Weten wat de innovatie inhoudt. Laat je goed informeren, professionaliseer hierop

Meedenken met curriculum vernieuwing in een vroeg stadium

Wees goed op de hoogte van de innovatie (kanten en zijden)

Professionalisering op de onderwijsinnovatie

Kennisdeling

Aangeven wat EC nodig heeft om borgende functie te kunnen uitvoeren

Structureel en extra overleg met opleiding

Goede relatie onderhouden met de opleiding



# Do's voor examencommissie bij onderwijsinnovaties

Proactief aanhaken bij experimenten

Goede contacten met management en relevante commissies

Zorgen dat je tijdig betrokken wordt bij onderwijsinnovaties

Zich informeren

Houd je borgende taak overeind (ga niet mee 'zorgen')

Korte lijntjes met management / curriculumcommissie

Maak afspraken met de opleiding over hoe jullie worden geïnformeerd en worden betrokken bij het ontwikkeltraject

Betrek Examencommissie bij ontwikkeling van vernieuwing en laat ze niet pas zien wat af is.



# Do's voor examencommissie bij onderwijsinnovaties

Aangehaakt zijn bij de ontwikkeling van de onderwijsinnovatie. Sparring partner zijn

In gesprek blijven met alle actoren/ belanghebbenden bij de innovatie, aansluiten bij teamontwikkeling etc

AI Fraude Scholing Overleg structuren landelijk

Uitwisselen met andere EC's zodat best practices worden gedeeld

Duidelijke procedures voor studenten en docenten over bezwaar tegen beoordeling  
Feedback en beslismomenten;  
fraude; Afstemming met opleiding

Heldere afspraken over taken en verantwoordelijkheden

Aangeven wat je verwacht te zien en aangeven welke kwaliteitseisen je het legt

Kwaliteitscriteria handhaven ook bij innovaties



# Do's voor examencommissie bij onderwijsinnovaties

Is de excie rolvast



15



# Dont's voor examencommissie bij grote onderwijsinnovaties



# Do's bij de taakverdeling management - examencommissie

Jaarplan maken

Hier contract over maken:  
daar samen afspraken over  
maken en dit periodiek  
evalueren

Afstemmen

Adviserende rol op  
toetsplan

Regelmatig gepland  
overleg

Kalibreren of je nog op  
dezelfde lijn zit met elkaar

Structureel overleg

Gevraagd en  
ongevraagd advies  
geven



8



# Do's bij de taakverdeling management - examencommissie

Denken vanuit gedeelde gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de opleiding en het eindniveau. Mee respect en waardering voor ieders taak daarbinnen.

Periodieke afstemming en afspraken over communicatie

Management zorgt voor toetskwaliteit, heldere procedures etc. Examen commissie ziet toe

Blijf in gesprek over de richting die je op gaat; excie borgt; management zorgt

Ge-amenlijke actielijst



# Dont's bij de taakverdeling management - examencommissie





# Belemmerende factoren voor het functioneren van de examencommissie

Belangrijk is  
onafhankelijke positie  
excie

Facilitering richtlijnen

Zorgen en waarderen  
onafhankelijke positie

Formatie

Wettelijke rol is niet altijd  
helder voor alle  
stakeholders

Professionalisering van  
het management inzake  
toetsing

Zorgen dat ec als commissie  
blijft spreken en niet op  
persoonlijke titel

Bekendheid van rol en taak  
examencommissie bij  
studenten en docenten



# Belemmerende factoren voor het functioneren van de examencommissie

Waardering hoger management is soms onvoldoende

Druk vanuit management bv als je een toets ongeldig wilt verklaren

Waarde van een goed functionerende excie wordt niet door iedereen gezien

Niet serieus genomen worden door management. Bijv.:  
Gesignaleerde issues in de toetsing worden na herhaaldelijk bespreking met het management toch steeds niet geadresseerd.

Ondersteuning (bijv. administratief) is niet altijd afdoende

Als er voldoende facilitering is, kan het alsnog belemmerend zijn als opleidingsmanagers de overige taken van de examencommissieleden niet goed genoeg organiseert

Voortdurend veranderen ipv verbeteren,



# Bevorderende factoren voor het functioneren van de examencommissie

Voldoende facilitering

Tijd

Kennis

Professionalisering in  
taken en  
onderwijsinnovaties

Professionalisering Pro  
actieve houding

Goede communicatie  
met het management

LOEX

